

J. Hartl — V. Chán — J. Toman:

Floristický příspěvek ke květeně Strakonicka.

Počátky floristického výzkumu na Strakonicku se datují z druhé poloviny minulého století, kdy zde botanisovali L. Čelakovský a J. Velenovský. Práce pozdějších pracovníků (A. Veselý, J. Veselý, B. Jílek, M. Protiva, V. Brožík a j.), kteří příležitostně a většinou jen krátce zavítali na Strakonicko, byly věnovány ponejvíce floristicky bohatšímu území krystalických vápenců podél řeky Otavy a Volyně. Floristický výzkum prováděný v současné době na celém území strakonického okresu skýtá proto objevy rostlin nových nejen pro Strakonicko, ale mnohdy pro celé jižní Čechy.

Uvádíme některé pozoruhodnější nálezy rostlin, které jsme na Strakonicku v poslední době sbírali. Některé lokality jsou již známé ze starší literatury, ale přesto je znovu uvádíme, protože jsou potvrzením o současném stavu výskytu. Doklady ke sběrům jsou uloženy v našich soukromých herbářích, k vzácnějším nálezům též v herbáři Botanického ústavu Karlovy university v Praze. Názvy rostlin podle Dostála (1954).

Několika sběry přispěli též J. Moravec, V. Skalický a Dr. V. Vokoun. Jména sběratelů jsou u jednotlivých lokalit uvedena zkratkami: Ha — Hartl, Cha — Chán, Mo — Moravec, Sk — Skalický, To — Toman, Vo — Vokoun. Rok nálezu je uveden pouze u druhů, které se vyskytly přechodně nebo jsou vzácné.

Achillea nobilis L. — Stráně na jižním a jihovýchodním svahu Šibeničního vrchu (510 m n. m.) S od Strakonice, rula, roztroušeně, místy až hojně, roste zde společně s teplomilnými rostlinami, jako *Centaurea stoebe* ssp. *rhenana*, *Chondrilla juncea*, *Caulalis lappula*, *Eryngium campestre*, *Tunica prolifera* ssp. *euprolifera*, *Phleum boeumeri* a j. (Cha 1954); travnatý jihozápadní svah návrší při severovýchodním břehu Dolejšího rybníka, Z od Řepice (Cha 1956). Řebříček sličný je novou rostlinou pro květenu Strakonicka. Nejbližší známá lokalita našim nálezistům je u Vlachova Březí (okr. Prachatice), odkud uvádí Jiráškův sběr J. Rohlena (1928). Čelakovský (1883) uvádí *Achillea nobilis* od Krumlova.

Achyrophorus maculatus (L.) Scop. ssp. *eumaculatus* Dost. — Travnatý západní svah návrší nad východním břehem Hořejšího rybníka JZ od Domanic, roztroušeně, místy až hojně, vápenec (Cha 1956). Tato lokalita je pravděpodobně totožná s Velenovského údajem „malý suchý vápencový pahorek v polích u Domanic“ uvedeným v Čelakovského Prodrumu (1883).

Anthemis tinctoria L. — Po pravé straně silnice Sedlice—Rojice SV od Rojického rybníka, pouze několik exemplářů (To); pahorek nad návesním rybníkem v Rojicích, S od Radomyšle (Sk); výslunné stránky na svazích návrší zvaného Babina (552 m n. m.) Z od Chraštic a křovinatá stránka při silnici na západním okraji Chraštic (Ha a Cha); jižní okraj lesíka na návrší (495 m n. m.) J od Chraštic (To), z okolí Chraštic uvádí *Anthemis tinctoria* již Velenovský v Čelakovského Prodrumu (1883); východní okraj borového lesíka a pastvina na návrší JZ od dvora Kaletic, JZ od Radomyšle (Ha); opuštěný lom s okolím na jihovýchodním úpatí Březového vrchu (570 m n. m.) Z od Černíkova, spolu s *Malva alcea* (Vo); kamenitá stráň při západním úpatí Kněžích hor (497 m n. m.) SZ od Katovic (Cha).

Anthericum ramosum L. — Světlý borový les na hřebenu táhlého hřbetu S od vrchu Kudřidla, SZ od Strakonice, cca 500 m n. m., vápenec, pouze několik exemplářů na jediném místě (Cha 1954). Naleziště tohoto druhu, nového pro Strakonicko, tvoří spojkou mezi lokalitami na Písecku a Horažďovicu.

Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spr. — Světlá borová část lesíka Hájků JV od Radomyšle, souvislý sterilní porost na ploše asi 12 m², rula, cca 480 m n. m. (Cha 1954). Nejbližší

známá lokalita tomuto nalezišti je u Veselí nad Lužnicí (okr. Soběslav), odkud medvědice uvádí A. Z. H n í z d o (1948) na celkové ploše asi 10 m². Další a poslední jihočeskou lokalitu, Třístoličnick na Šumavě, uvádí Č e l a k o v s k ý (1873) a po něm i D o s t á l (1950) s otazníkem.

Asarum europaeum L. — Olšová mokřina při jihovýchodním okraji lesa Hradce u Lázu, S od Radomyšle (To); liskové křoviny na mezích v polích SZ od Chraštovic (Cha); stráň při potoku poblíže samoty zvané Hubert V od Malé Turné (Ha).

Campanula glomerata L. — Při lesní cestě procházející jižní částí lesa Kukly V od Malé Turné, vápenec, pouze několik exemplářů (Ha a Cha); travnatý severní okraj vápencového lomu Z od Malé Turné (Cha); severní okraj lesíka SV od nádraží Radomyšl, vápenec, pouze několik exemplářů (To); světlý borový les při západním okraji Hrabovského lesa (529 m n. m.) J od Oseku, vápenec (To); na lesních světlinách vrchu Chlunu (545 m n. m.) JZ od Oseku, vápenec (To); lesík na SZ svahu vrchu Borků (510 m n. m.) SV od Strunkovic nad Volyňkou, vápenec (Cha); borový lesík na západním svahu návrší Z od Kalného vrchu, JV od Strunkovic nad Volyňkou, vápenec (Cha).

Caucalis lappula (Web.) Grande — Pole na návrší JZ od dvora Kaletic, JZ od Radomyšle (Ha); pole na západním svahu návrší nad východním břehem Hořejšího rybníka JZ od Domanic, spolu s *Adonis aestivalis*, vápenec (Cha); pole na vápencovém návrší SZ od Rovné, spolu s *Adonis aestivalis* (Ha a Cha); rulový lom při jižním okraji lesa na Šibeničním vrchu S od Strakonice, pouze několik exemplářů (Cha); z jižní kamenité stráně Šibeničního vrchu udává tento druh již A. Veselý (1898).

Centaureum pulchellum (Sw.) Druce — Pastvina u rybníka V od vrchu Banina, SZ od Dražejova, roztroušené (Cha 1956); pastvina S od vrchu Kuřidla u Strakonice, roztroušené (Cha 1955).

Chondrilla juncea L. — Výslunná stráň při západním okraji Chraštovic při silnici vedoucí do Třebohostic (To); stráňka na jižním úpatí malého skalnatého návrší SV od Leskovic, po levé straně dolní cesty vedoucí z Radomyšle do Lázu (To); výslunná stráň při okraji lesíka na návrší JZ od dvora Kaletic, JZ od Radomyšle (Cha); svah příkopu při státní silnici J od Rovné a na mezi nedaleko silnice (Cha); výslunná stráňka při silnici na západním okraji Řepice (Cha); stráň při jihozápadním okraji Slaníku a meze a travnaté výslunné svahy na návrší (442 m n. m.) SZ od Slaníku (Cha); kamenitá stráně na jižním a jihovýchodním svahu Šibeničního vrchu S od Strakonice (Cha); skalnatý svah na západním úpatí Kněží hory (497 m n. m.) SZ od Katovic (Cha); výslunná skalnatá stráň pod silnicí na západním okraji Štěkně (Cha a Vo); výslunná stráň na levém břehu řeky Volyňky J od Mutěnic (Cha).

Cirsium heterophyllum (L.) A 11. — Borové mláži na východním svahu vrchu Kamenné baby (555 m n. m.), Z od Sousedovic, pouze několik exemplářů na jediném místě (Cha 1955).

Colchicum autumnale L. — Louka na jižním úpatí vrchu Kuřidla, SZ od Strakonice (Cha). Tato lokalita, uváděná již A. Veselým (1898) a později V. Brožíkem (1952), byla částečně zničena stavbou Střelště a sportovního stadionu; vlhké louky J od Sudoměře (Ha 1952).

Dianthus superbus L. ssp. *typicus* (A. Gr.) Dost. — Ve světlých částech lesíka Hájků JV od Radomyšle, roztroušené (Vo).

Dorycnium pentaphyllum Scop. ssp. *herbaceum* (Vill.) Gam s — Výslunná stráňka u silnice při západním okraji Řepice (429 m n. m.), rula, pouze dva trsy (Vo 1949). Druh nový pro celou jižní polovinu Čech.

Eryngium campestre L. — V příkopu nedaleko severního okraje Radomyšle při silnici vedoucí do Rojnic, pouze jeden exemplář (Cha 1954); na mezi při silnici vedoucí z Leskovic do Radomyšle, pouze jeden exemplář (To 1954); výslunné stráně na jižním a jihovýchodním svahu Šibeničního vrchu, S od Strakonice, roztroušené (Cha 1954); z Šibeničního vrchu uvádí již A. Veselý (1898); na návsi v Sudoměři před čp. 9, asi deset exemplářů (Ha 1952).

Galega officinalis L. — Zavlečená na rumišťích v Českých závodech motocyklových ve Strakoncích (Cha 1955).

Gentiana pneumonanthe L. — Vlhká lesní světlina při státní silnici procházející lesem Hradcem J od Brlohu, roztroušené (Vo); na okraji lesa za malým rybníčkem V od Staroborského rybníka SV od Velké Turné, hojně (To 1952); na vlhkých lukách při severním a severozápadním okraji rybníka Malduch Z od Leskovic, hojně (Mo 1947); mokřina v západní části lesa Holí V od Drachkova, pouze několik exemplářů (Cha 1955).

Geranium phaeum L. — Při západním okraji zalesněné stráně zvané Kalvarie na pravém břehu řeky Otavy, Z od Strakonice (Mo); severní svah náspu trati V od nádraží ve Štěkní, pouze několik exemplářů (Ha 1953).

Geum rivale L. — Pod náspem železniční trati na vlhké části louky při západním okraji zalesněné stráně zvané Kalvarie na pravém břehu řeky Otavy, Z od Strakonice, vzácné (Cha 1954).

Helichrysum arenarium (L.) Moench — Kamenitá výslunná stráň na levém břehu Rojického potoka JV od Velké Turné, hojně, pouze však na jediném místě (Ha a Cha 1956).

Hottonia palustris L. — Tuň na levém břehu řeky Otavy Z od Štěkně, hojně (Cha a Vo 1954); při severním okraji rybníka Malého Markovce V od Sudoměře, hojně (Ha 1943).

Impatiens parviflora D C. — První výskyt této expansivní rostliny na Strakonicku byl pozorován Ch á n e m (1951) v roce 1948 na rumištích podél hřbitovní zdi proti nádraží ve Strakonících. Na této lokalitě se dosud udržuje zhruba ve stejném množství. V poslední době byly nalezeny další lokality ve Strakonících: u silnice ve Zvolenské ulici proti čp. 294 (Vo 1956); u sýpky při strakonickém hradu (Cha 1956). V okolí Strakonice byla nalezena na navážce škváry a jiného odpadu na východním břehu rybníčku při severovýchodním okraji Mutěnic, pouze jeden exemplář (Cha 1956). Nejblíže známé lokality nalezištěm na Strakonicku jsou Vodňany a zámek Hluboká, kde tuto rostlinu sbíral v roce 1944 S. H e j n ý (1949).

Iris sibirica L. — Vlhké louky SV od lesa Lázy Z od Velké Turně, roztroušeně (Ha 1954); v lesíku zvaném V jamkách při cestě do Bažantnice, J od Sudoměře (Ha 1952).

Lathyrus montanus B e r n h. — Přírodní park (lípa, dub) při štěkeňském zámku, v travnaté části pod silnicí, velmi hojně (Cha 1955). Tento druh je novou rostlinou pro celé území jižních Čech. Nejblíže známé lokality tomuto nalezišti jsou podle D o s t á l a (1950) na Plzeňsku a v Brdech.

Lythrum hyssopifolium L. — Jihovýchodní část letněného dna rybníka Babáku SV od Velké Turně, cca 450 m n. m., pouze dva exempláře (Ha 1955). D o s t á l (1950) sice tuto rostlinu z jižních Čech neuvádí, ale byla zde již sbírána R. K u r k o u v roce 1943 u Horušíckého rybníka, 410 m n. m., J od Veselí nad Lužnicí (okr. Soběslav). Na lokalitě se však neudržela. Domníváme se proto, že u obou nalezišť se jednalo pouze o přechodný výskyt, způsobený pravděpodobně zanesením semen vodním ptactvem.

Malva alcea L. — Kamenitá výslunná stráž na levém břehu Rojického potoka JV od Velké Turně, pouze několik exemplářů (Ha); na mezi při jihovýchodním okraji Leskovic u cesty vedoucí od Radomyšle a na mezích na pravém břehu potoka ústícího do rybníka Z od Radomyšle, roztroušeně (To); na mezi při polní cestě vedoucí z Radomyšle do Rovné v části zvané Na nivách, J od Radomyšle, vzácně (To); opuštěný lom s okolím na jihovýchodním úpatí Březového vrchu (570 m n. m.), Z od Černíkova (Cha); západní svah návrší nad východním břehem Hořejšího rybníka JZ od Domanic (Cha); na mezi poblíže levého břehu potoka vytékajícího z rybníka v Hradci, pouze jeden exemplář (Cha); pastvina V od rybníků Škaredého a Markovce, JV od Sudoměře (Ha).

Naumburgia thyrsiflora (L.) D u b y — Rybník Blafák při jižním okraji Strakonice (Mo 1953); odvodňovací stoky bahnaté louky zvané Na příteli u Sudoměře, hojně (Ha 1953).

Ornithogalum nutans L. ssp. *eunutans* H a y. — Zplnělý v trávníku ovocné zahrady v zahradnictví na jihozápadním okraji Řepice, roztroušeně (Cha 1954). Na pozemku dnešního zahradnictví měl v 16. století Jan starší Hodějovský z Hodějova botanickou zahradu. Tento snědek, původní v jihovýchodní Evropě a Přední Asii, byl zde pravděpodobně pěstován a později zplněl.

Reseda lutea L. — Na nádraží v Radomyšli, pouze jeden exemplář (Ha 1954).

Reseda luteola L. — Zavlečena na rumištích v Českých závodech motocyklových ve Strakonících, pouze několik exemplářů (Cha 1955).

Salvia pratensis L. — Jižní svah náspu trati u rybníka Potočného, J od Sudoměře (Ha 1951).

Sedum album L. — Vápencové skály při východním břehu návesního rybníka v Krtech a kamenné terasy kolem pole na jižním břehu rybníka v Hradci, roztroušeně, místy hojně (Cha 1954).

Serratula tinctoria L. — Les Kukly u Malé Turně (Mo); loučka v údolíčku v lese S od Do-beve (Mo); severní část lesa Bažantnice, JV od Sudoměře, roztroušeně (Ha).

Soldanella montana Willd. ssp. *eumontana* L ü d i — Vrch Bloudím JV od Vojnic, při potůčku v severní části vrchu zvané U rybníčku, roztroušeně (Cha 1955). Montánní druh sestupující na tuto lokalitu ze Šumavy. Zatím jediné známé naleziště na Strakonicku.

Stachys germanica L. — Kamenitá vápencová mez u pole s vojteškou při polní cestě na západním úpatí vrchu Tisovniku, V od Krt, pouze několik exemplářů (Cha 1953). Pravděpodobně se jedná o rostlinu zavlečenou se semeny.

Thlaspi perfoliatum L. — Východní svah náspu trati SZ od Domanic, vápenec, hojně (Cha 1955).

Trollius europaeus L. ssp. *globozus* (L a m.) D o m. — Louka při severozápadním okraji Staroborského rybníka, cca 450 m n. m., SV od Velké Turně (Mo); louka nad rybníčkem při severovýchodním okraji Velké Turně, roztroušeně (Ha 1954).

Vinca minor L. — Les SV od Staroborského rybníka, asi 300 m JV od myslivny při státní silnici Sedlice—Nová Hospoda, hojně (To 1954); přírodní park (lípa, dub) při štěkeňském zámku, roztroušeně, místy tvoří souvislé porosty (Cha a Vo 1955).

- Brožík, V. (1952): Příspěvek ke květeně Strakonicka. — Československé botanické listy 4 : 156—157.
- Čelakovský, L. (1873): Prodromus květeny české, díl II. — Praha.
- Čelakovský, L. (1883): Prodromus květeny české, díl IV. — Praha.
- Dostál, J. (1950): Květena ČSR. — Praha.
- Dostál, J. (1954): Klíč k úplné květeně ČSR. — Praha.
- Hejný, S. (1949): Několik zajímavých adventivních rostlin z jižních Čech. — Československé botanické listy 1 : 115—116.
- Hnízdlo, A. Z. (1948): Přírodní památky a krásy Tábořska. — Tábor.
- Chán, V. (1951): Netýkavka malokvětá v jižních Čechách. — Československé botanické listy 4 : 32.
- Rohlena, J. (1928): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech, VII. — Časopis Národního musea 102 : 5—22.
- Veselý, A. (1898): Rostlinstvo na Kuřidle u Strakonice. — Vesmír 27 : 88—90, 110—111.

Adresa autora: Václav Chán, Strakonice 571/I.

Oldřich Potůček :

Příspěvek ke květeně Náchodska.

V rámci floristické akce ČSBS jsem započal v roce 1951 s průzkumem květeny náchodského okresu, nemohl jsem však už v dalších letech ze závažných důvodů pokračovat. Pokud je mi známo, je vlastní Náchodsko po floristické stránce dosti málo známé. Dá se povšechně charakterisovat jako přechodná oblast mezi florou sudetskou a teplomilnou florou „panonnskou“. A tak se tu mísí prvky xerothermní vegetace s prvky horskými, které bývají vázány spíše na lesnatá údolí, zatím co teplomilná flora převládá na otevřených plateau, zvláště pak na kamenitých místech. Projevuje se tu tedy do jisté míry i zvrat pásem.

Botanicky snad nejbohatší je známé Babiččino údolí od České Skalice až po Havlovický mlýn u Červeného Kostelce, a zvláště pak přilehlá údolíčka postranní. Floristicky bohaté jsou též výchozy hornin (opuky), ať už bezlesé nebo porostlé lesem, zvláště smíšeným. Jedním takovým místem je též západní okraj lesa „Na skále“ u obce Študnice; je to dosti prudká, k západu obrácená stráň v nadmořské výšce 310—350 m. Půda je silně kamenitá, suchá, jen na úpatí stráně humosnější a vlhčí. Tu je také nejbohatší květena této snad původní bučiny, která na severním okraji lesa přechází v doubravu. V stromovém patru jsou dále zastoupeny jedle, habr, lípa malolistá, klen, ale též borovice a smrk, které sem sestupují z monokultur na plošině nad strání, kde též býval listnatý, případně smíšený les. Z keřů zasluhují zmínky líska, lýkovec jedovatý a břečtan.

Dále uvádím některé zajímavější nálezy z náchodského okresu:

Achillea collina Becker ssp. *eucollina* Dost. — na mezích v okolí obce Řešetova Lhota, dosti hojně.

Actaea spicata L. — v Babiččině údolí v smíšených lesních porostech, velmi roztroušeně.

Alchemilla glaucescens Wallr. ssp. *pubescens* (Lam.) — podél cest a na lesních okrajích, roztroušeně.

Anemone ranunculoides L. ssp. *typica* Ulbr. — u Havlovického mlýna v Babiččině údolí podél řeky, dosti hojně.

Asarum europaeum L. — v lesích, zvláště smíšených, na vlhčích místech, hojně.

Bromus erectus Huds. ssp. *eu-erectus* A. Gr. — na hromadě kamení u cesty z Řeš. Lhoty do Třtice, vzácně.